

מערך שיעור נלווה למצגת

שרה וינר, אפריל ביטון

נושא הפרק: אתיקה וחופש ביטוי: איזונים והגבלות על חופש הביטוי

נושא השיעור: שיח השנאה – הסתה

משך השיעור: שיעור וחצי עד שניים. (תלוי בכמה מהסרטונים המוצעים משתמשים).

מטרות דידקטיות:

1. התלמידים יבינו מהי הסתה.
 2. יכירו את התנגשות הזכויות בסוגיית ההסתה: הזכות לחופש הביטוי מול הזכות לחיים וביטחון.
 3. התלמידים ינתחו אירועים מהעבר ומהווה העוסקות בסוגיה.
 4. התלמידים יתנסו בקבלת הכרעות בסוגיה.
- ידע מקדים:** המושגים זכויות מתנגשות, בג"צ קול העם, מבחן הוודאות הקרובה.

מבנה השיעור:

חלק א: מהי הסתה? התלמידים ינסו להסביר את המושג ולהציג דוגמאות.

(15-20 דק')

הגדרת החוק:

(א) המפרסם קריאה לעשיית מעשה אלימות או טרור, או דברי שבח, אהדה או עידוד למעשה אלימות או טרור, תמיכה בו או הזדהות עמו על פי תוכנו של הפרסום המסית והנסיבות שבהן פורסם, יש אפשרות ממשית שיביא לעשיית מעשה אלימות או טרור, דינו – מאסר חמש שנים.

(ב) בסעיף זה, "מעשה אלימות או טרור" – עבירה הפוגעת בגופו של אדם או המעמידה אדם בסכנת מוות או בסכנת חבלה חמורה.

ניתוח דוגמאות: המורה יציג את הסרטונים (כולם או חלקם). התלמידים יסבירו כיצד המושג הסתה בא לידי ביטוי בסרטונים ואיזה זכויות מתנגשות במקרים המוצגים.

חלק ב: זכויות מתנגשות – חופש הביטוי מול הזכות לחיים וביטחון.

(15-20 דק')

חופש הביטוי -

זכותו של כל אדם לבטא את עמדותיו ומחשבותיו בגלוי בכל דרך שיבחר – אמצעי תקשורת, אומנות, הפגנות, שיחה (טלפון, מכתבים, אינטרנט), לבוש ועוד.

הזכות לחיים וביטחון –

זכותו של כל אדם לחיות בבטחון אישי, מבלי שיפגעו בו גופנית או נפשית, וחובת המדינה להגן על כל בני האדם החיים בשטחה מפני פגיעה בחייהם ובגופם בידי אחרים.

התלמידים יתנסו בהכרעה: התלמידים יהפכו "לשופטים" וינסו להכריע האם בסרטון שיוצג בפניהם מדובר באומנות או הסתה.

על פי מערכת בתי המשפט בישראל:

הזכות לחיים וביטחון קודמת לזכות להביע דעה, אם מדובר בהסתה.

כלומר, יש הסתברות גבוהה ("מבחן הוודאות הקרובה") שהבעת הדעה תגרום למעשי אלימות.

חלק ג: ארה"ב

(10 דק')

התלמידים יבחנו מקרה אקטואלי ויבינו את מקום חופש הביטוי בחוקה האמריקאית.

התיקון הראשון לחוקת ארצות הברית (First Amendment) הוא חלק מ**מגילת הזכויות** הנספחת ל**חוקת ארצות הברית**. התיקון התקבל על ידי **הקונגרס** בשנת 1791 והוא אוסר על חקיקת **חוקים** אשר עוברים על אחת מהמגבלות הבאות:

הופכים **דת** כלשהי לדת המדינה או מעדיפים דת אחת על פני אחרת.

מונעים את **חופש הדת**.

מפרים את **חופש הדיבור**.

מפרים את **חופש העיתונות**.

מגבילים את **חופש ההתארגנות**.

מגבילים את הזכות לבקר את השלטון.

הצגת הסרטון: נאום טראמפ 6.1.2021

דיון בשאלה: האם דברי הנשיא מהווים הסתה.

חלק ד: סיכום (5 דק'): חזרה על המושגים שנלמדו.

שיח השנאה – הסתה

יהודה שלזינגר: 01.10.2020 23:22 עודכן ב: 02.10.2020 11:34 פורסם ב

239

קטע א

לעצור את האסון המתקרב: הביקורת על המגזר החרדי איננה הסתה - אלא הצלת חיים

העובדה שמוקדי התחלואה בקרב החרדים מסוכנים היא לא פרשנות, אלא נתון מדאיג • " בכל פעם שמתעורר שיח סביב העולם החרדי - גל שנאה עכור נגדו שוטף את המדינה, וגם לתקשורת יש חלק בכך • אנחנו לא יכולים - ואסור לנו - לעצום עיניים אל מול הקטסטרופה המתהווה ..ההסתה מחלחלת לציבור. בגל הראשון, כשבני ברק היתה בסגר, בעיר שכנה ניסו להקיף את בני ברק בגדרות, חרדי בסופר עבר ביזיונות וגידופים כמו "מפיצי מחלות" והטוקבקים חזרו שוב ושוב בכעס על "הדוסים האלה".... אנחנו בימים קריטיים. ימים שרואים בסרטי אימה.... אי אפשר להתעלם מהעובדה שיש מוקדי תחלואה רחבים וחריפים בעולם החרדי. זה עניין עובדתי, לא נתון לפרשנות.... חשוב לכתוב על "זה, לדווח, לפקוח את העיניים, להעיר את הרשויות, ללחוץ על הרבנים, וזה עובד

קטע ב

"הרב יהושע פפרעורך ראשי, כתב-העת "צריך עיון

אתמול, ... פורסמה בכלי התקשורת (החרדיים והלא-חרדיים) הוראה בשם הגר"ח" קנייבסקי שליט"א, לפיה יש להמשיך את הלימודים במוסדות החינוך החרדיים, בניגוד לצו משרד הבריאות.. יש שיטענו שאין כלל להרהר בדברי רבותינו, אלא לקבלם "אפילו על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין". אך לדעתי חשוב מאד להשתדל להבין את הוראות חכמינו, בלי קשר לשאלת הציות. כך אנו נוהגים בדברי תורה, שאותם אנו יגעים ועמלים להבין, כדי שנוכל להזדהות עם המעשה אשר נעשה - ודברי חכמים אינם יותר .."גזירת הכתוב" מדברי תורה עצמם

יש הטוענים שהחרדים מתנהלים כ"מדינה בתוך מדינה". סמכות הרבנים היא הקובעת עבורם לפני חוקי המדינה. החרדים טוענים שאמונתם היא זו שמצילה את העם היהודי, ולכן לימוד תורה בבבתי ספר ובישיבות תמשך למרות שהם מפירים הנחיות וסגרים. התקשורת "מתנדנדת" בין ביטוי כעס והאשמה לבין הצורך להיות מתווכים בלבד ולהציג את שני הצדדים של הנושא

**הבע/הביעי את עמדתך בנושא זה. הצג/י 2 נימוקים התומכים
בעמדתך ומתבססים על מושגים/נושאים מחומר הלימוד**

בכתיבתך הקפד/י על הרכיבים האלה
א. טענה - הצגת עמדתך בעניין בבירור
ב. הנמקה - הצגת שני נימוקים, הכוללים מושגים וידע שנלמדו בשיעורים שבעזרתם
תבסס את טענתך

**תשובה עם מושגים: זכויות מתנגשות, חופש הביטוי, חופש העיתונות,
מטאפורות, חופש הדת, זכות לחיים ובטחון, לשון הרע, גזענות.**